

PROJE BAŞVURUSUNDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- 1- Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu her ayın son Perşembe günü toplanır. En son başvuru tarihi toplantı gününden 15 gün öncedir.
- 2- Proje formu eksiksiz olarak doldurulmalı ve hem ıslak imzalı olarak DÜSAM sekreterliğine teslim edilmeli hem de dusam@dicle.edu.tr adresine gönderilmelidir. Her iki şekilde de teslim edilmeyen projeler toplantı gündemine alınmayacaktır.
- 3- Yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezlerinde tez danışmanı projede yürütücü olarak yazılmalıdır.
- 4- Yüksek lisans, doktora ve tıpta uzmanlık tezi yapan kişinin Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu'ndan onaylı bir kurumdan "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" almış olması zorunludur.
- 5- Araştırma projelerinde hayvana prosedür uygulayacak araştırmacılardan en az birinin Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu'ndan onaylı bir kurumdan "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" almış olması zorunludur.
- 6- Yabancı uyruklu öğrencilerin yurtdışından aldıkları "Deney Hayvanları Kullanım Sertifika"larını ülkemizde kullanabilmeleri için HADMEK'e müracaat ederek denklik almaları gerekmektedir.
- 7- Proje başvuru formunda; tüm araştırmacıların unvanları, çalıştıkları kurumlar ve anabilim dalları/servisleri/üniteleri mutlaka belirtilmeli ve tüm araştırmacılar formda ilgili kısımları imzalamalıdır.
- 8- Projenin başlığı ile çalışmanın içeriği uyumlu olmalıdır. Proje başlığında kısaltma kullanılmamalıdır.
- 9- Projeyi destekleyen kuruluş, formda bildirilenlerin dışında bir kurum ise "diğer" seçeneği işaretlenerek bu kuruluşun adı ve bulunduğu il açık bir şekilde yazılmalıdır.
- 10- Proje başvurusu, çalışmanın başlangıç tarihinden en az bir ay önce yapılmalıdır. Bu durum formdaki proje başlangıç tarihinde de belirtilmelidir.
- 11- Hayvan kaynağı eğer formda bulunan alternatifler dışındaki bir yerden sağlanacaksa "diğer" seçeneği işaretlenerek bu kuruluşun adı açık ve ayrıntılı olarak yazılmalıdır. Bu kurumun "Hayvan Üretim Belgesi"ne sahip olmasına dikkat edilmelidir.
- 12- Çalışmada deney hayvanı üzerinde yapılacak olan kan alma, enjeksiyon vs. gibi işlemler için proje başvuru formunun 11. Bölümünde yer alan "invazif" prosedür seçeneği işaretlenmelidir.
- 13- Projenin amacı kısa ve anlaşılır cümlelerle yazılmalıdır.

- 14-Çalışmada kullanılacak hayvanların sayısı ve bakım yerleri mutlaka önceden belirlenmeli, yetkililerle görüşmeler yapılarak gerekli onay alındıktan sonra projede yer alan ilgili yerler doldurulmalıdır.
- 15-Özel bir durum olmadığı takdirde; her kafeste en fazla 1 tavşan veya 6 sıçan ya da 8 fare bulundurulmalıdır. Açık yara, yanık, yemeyi ve yürümeyi engelleyen operasyon uygulamaları durumunda deney hayvanları etik bir zorunluluk olarak mutlaka diğerlerinden ayrılarak tek başlarına kafeste tutulmalıdır.
- 16-Hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek tüm işlemler sırasıyla ve ayrıntılı olarak belirtilmelidir. Oluşturulan gruplar ve bu gruplar üzerinde yapılacak deneyler, kullanılacak kimyasal ve biyolojik maddeler detaylandırılarak açıklanmalıdır. Hayvanlardan alınan her türlü örnek üzerinde yapılacak olan analizin adı ve yöntemi ile histolojik ve patolojik incelemelerde kullanılacak boya türü belirtilmelidir.
- 17-Çalışmada kullanılacak hayvan sayısı minimumda tutulmalıdır. Gruplandırmanın veya tekrarın fazla olduğu durumlarda hayvan sayısının çok olmasının nedenleri açıklanmalı ve bu durum literatürlerle desteklenmelidir.
- 18-Çalışmada kullanılacak istatistiksel metotlar önceden belirlenmeli ve istatistik alanında çalışan bilim adamlarının görüşleri alınarak yöntemler proje başvuru formuna ayrıntılı olarak yazılmalıdır.
- 19-Çalışmada kullanılan hayvanlara ötenazi uygulanacaksa daha çok kimyasal yöntemler tercih edilerek, bu işlem sırasında kullanılacak kimyasal maddelerin dozları ayrıntılı olarak verilmelidir. Ötenazi işleminin diğer hayvanlardan ayrı bir ortamda gerçekleştirilmesine özen gösterilmelidir. Eğer çalışma sonunda ötenazi uygulanmayacaksa, deney sonrası hayvanların akıbeti konusunda mutlaka ayrıntılı bilgi verilmelidir.
- 20-Çalışmada deney hayvanı kullanmayı gerektirmeyecek alternatif yöntemlerin uygulanmasının mümkün olmadığı literatür desteği ile mutlaka kanıtlanmalı ve deney hayvanı kullanım gerekçeleri de ayrıntılı olarak yazılmalıdır.
- 21-Araştırmada kullanılacak deney hayvanının tür, soy, cinsiyet, yaş ve ağırlıklarının neye göre belirlendiği literatür desteği ile açıklanmalıdır.
- 22-Çalışma sonuçlarını değiştirmedeği takdirde deney sırasında acı ve ağrı oluşacak ise hayvanlara mutlaka analjezik ajanlar verilmelidir. Ayrıca deney hayvanlarına uygulanacak pre-anestezik, anestezik ve sedatif ajanların adları, dozları, veriliş yolu ve sıklığı ile etki süreleri proje başvuru formunda ayrıntılı bir şekilde belirtilmelidir.
- 23-Çalışma sırasında veya sonrasında oluşabilecek çevre için tehlikeli durumlar bildirilmeli ve bu duruma karşı alınacak önlemler ayrıntılı olarak bildirilmelidir.

- 24-Projenin bilime yapabileceği katkılar mümkün olduğunca açık ve anlaşılabilir bir şekilde detaylandırılarak anlatılmalıdır.
- 25-Başvuru formunda bulunan taahhütnameler doldurularak çalışma yürütücüsü tarafından tarih atılarak imzalanmalıdır.
- 26-Her ay yapılan DÜHADEK toplantılarından bir hafta sonra çalışmalarla ilgili Kurul kararları araştırmacılara EBYS/elektronik posta yolu ile gönderilecektir. Bu süreçte Etik Kurul üyelerinden veya Etik Kurul Sekreterliğinden telefon yolu ile bilgi istenilmemesine özen gösterilmelidir.
- 27-DÜHADEK kararları gereğince embriyo ve fötüs ile çalışacak tüm araştırmacılar ile projesiyle ilgili daha detaylı bilgi alınması düşünülen araştırmacılar, konuları ile ilgili olarak görüşlerine başvurulmak üzere bir sonraki DÜHADEK toplantısına davet edilebilirler. Ayrıca Kurulumuz gerek duyduğunda Etik Kurul Onayı vermeden önce, araştırmacının projesinde kullanacağı hayvan sayısı, yapılacak analizler, kullanılacak yöntemler vs. gibi konularda gizlilik kuralları çerçevesinde, alanında uzman bilim insanlarından görüş alabilir.
- 30-Dicle Üniversitesi Hayvan Denepleri Yerel Etik Kurulu proje başvuru formu aşağıda belirtilen yazım kuralları dikkate alınarak doldurulmalıdır:
- Proje formu kalın olmayan Times New Roman karakteri ile 11 punto ile ve tek satır aralığı ile yazılmalıdır.
 - Metin içinde başlıklar ve gerekli yerler dışında büyük harf kullanılmamalıdır.
 - Türkçe yazım kurallarına dikkat edilmeli, başlıkta ve tüm projede mümkün olduğu kadar Türkçe karakter kullanılmalıdır. İlaç isimleri Türkçe okunuşları ile yazılmalıdır.
 - Terimler metin içinde ilk geçtikleri yerde açık olarak yazılarak yanına parantez içinde kısaltılmış hali eklenmeli ve bundan sonra metnin tamamında ilgili terim kısaltılmış olarak kullanılmalıdır. Örnek: Tümör nekroz faktörü-alfa (TNF- α).
 - Çalışmalarda kullanılacak olan deney hayvanları Türkçe isimleri ile yazılmalıdır. Örnek: Rat yerine sıçan kelimesi kullanılmalıdır.
 - Çalışmada anestezi ve tedavi amacı ile kullanılacak ilaçların etken maddelerinin adları yazılmalıdır. Örnek: Ksilazin HCl (Rompun), Ketamin HCl (Ketalar)
 - Çalışmada kullanılacak olan bitki isimlerinde, bitkinin italik olarak Latince ismi, yanında parantez içinde Türkçe ismi ve familyası belirtilmelidir. Örnek: *Aloe vera* (L). Burm. Fil. (Sarısabır, Asphodelaceae)
 - Deney ve yöntem isimlerinde bir araştırmacının adı söz konusu ise başlangıcı büyük harfle yazılmalıdır. Örnek: Petri kutusu, Wistar albino sıçan, Lowry yöntemi.
 - Projeye temel oluşturan kaynaklara numara verilerek cümle sonunda belirtilmelidir. Kaynakların yazım şekli;

***Kaynak makale ise;** sırasıyla yazarların soyadı, adlarının ilk harfi, makalenin yayın yılı, makalenin adı, yayınlandığı derginin kısaltılmış adı, cilt sayısı ve sayfa numaraları yer almalıdır.

Örnek: Voltarelli FA, de Mello MD (2008). Spirulina enhanced the skeletal muscle protein in growing rats. Eur J Nutr, 47: 393-400.

***Kaynak kitap ise;** sırasıyla yazarların veya editörün soyadları ile adlarının ilk harfi, kitabın yayın yılı, yayınevi, yayınlayan kuruluş ve yayınlandığı yer belirtilmelidir.

***Kaynak kitaptan bir bölüm ise** bölüm yazarlarının isminden sonra sırasıyla yayın yılı, bölümün adı, editörün soyadı ve adının ilk harfi, bölümün alındığı kitabın adı, yayınevi veya kuruluş, yayınlandığı yer, konu ile ilgili bölüm ve sayfa numaraları yazılmalıdır.

Örnek: Perkins, JB, Pero J, (2002). Vitamin biosynthesis. In: Sonenshein, A., Hoch, J., Losick, R. (eds.), *Bacillus subtilis* and Its Closest Relatives: from Genes to Cells. ASM Pres, Washington D.C., pp. 271-286.

***Kaynak internette bulunan bir web sitesi ise;** sırasıyla yazarların soyadı ve adlarının ilk harfi, eğer yazar adı yoksa web sitesinin adı, kaynağın yılı makalenin adı, yayıncı internet sitesi ve erişim tarihi belirtilmelidir.

Örnek: Cleveland, CW, Peterson, DS, Latimer, KS, (2005). An Overview of Canine Babesiosis. Clinical Pathology. College of Veterianary Medicine, The University of Georgia: <http://www.vet.uga.edu/vpp/clerk/Cleveland> (Erişim 17.12.2005).

DÜHADEK BAŞKANLIĞI